

SZAKMAI BESZÁMOLÓ B E T É T L A P
Könyv, kiadvány hagyományos megjelentetésének elszámolásához
A kiadásra megjelentetett mű

A mű/kötet kiadója: Kuny Domokos Múzeum, Tata

Szerző(k) neve: Fülöp Éva Mária, Schmidtmayer Csaba

Szerkesztő(k) neve: -

Fordító neve: Schmidtmayer Csaba

Mű végleges címe: Galántai Balogh Ferenc (1708-1765) régens, a billegpusztai rezidenciális központ

A kiadvány nyelve(i): magyar, angol rezümé

Paraméterek

Példányszám (kinyomtatott): 1200 db

Megjelenés időpontja: 2017.

Formátum/méret: B5

Kivitel (kötve, fűzve, egyéb): Fűzve

Terjedelem (nyomdai ívben): 10 ív + borító

Nyomtatás (színek száma): 1 ív 4+4, borító 4+0, 9 ív 1+1 (k)

Illusztrátor személye: - Illusztráltság foka: - %

Végleges kereskedelmi ár: 1 000 Ft

Terjesztés módja: saját árusítás

Terjesztői jutalék 0 %

A KIADVÁNY ISBN és/vagy ISSN száma: 978-963-7110-63-4 2064-9142
ISBN **ISSN**

A mű kiadásának szakmai vonatkozásai, tapasztalatai, a megvalósítás eredményessége:

A Nemzeti Kulturális Alap pályázatán nyert 450.000 Ft valamint a Maszlavér család és Tata Város Önkormányzata támogatása tette lehetővé a Kuny Domokos Múzeum számára a könyv megjelentetését Galántai Balogh Ferenc (1708-1765) régens, a billegpusztai rezidenciális központ címmel. A megjelent kiadvány a Kuny Domokos Múzeum kismonográfiai-sorozata a Libelli Tatenses immár harmadik kötete.

A kiadvány helytörténeti vonatkozású, ám mégis országos érdeklődésre tart számot, mivel egy 18. századi gazdasági szakember, Galántai Balogh Ferenc életútját követi végig, így újabb alaposan feldolgozott életút kerül elénk, amelyen keresztül a bene possessionatus réteg megértéséhez, felemelkedésének lehetőségéhez további adalékokkal járul hozzá.

2017. szeptember 15.

dátum

a Támogatott(cégszerű) aláírása
PH

Szakmai beszámoló

Fülöp Éva Mária — Schmidtmayer Csaba: Galántai Balogh Ferenc (1708–1765) régens. *A billegpusztai rezidenciális központ*. Tata, 2017. Libelli Tatenses 3. Sorozatszerkesztő Schmidtmayer Richárd. Kiadó: Kuny Domokos Múzeum, Tata (ISBN 978-963-7110-63-4, ISSN 2064-9142)

Jelen kiadvánnyal a Kuny Domokos Múzeum kismonográfia-sorozata, a *Libelli Tatenses* immár harmadik kötete látott napvilágot. A kiadást az NKA Könyvkiadás Kollégiuma, Tata Város Önkormányzata és a billegpusztai kastély jelenlegi tulajdonosa, a Maszlavér család támogatása tette lehetővé.

A könyv galántai Balogh Ferenc (1708–1765), kora kiváló, nagyra értékelt gazdasági szakembere életútját tárja az olvasók elé — egyúttal újabb esettanulmánnyal járulva hozzá a *bene possessionatus* réteg felemelkedésének vizsgálatához. Az Esterházyak jószágkormányzójának működését összegző vélemények körében nagy eltérések tapasztalhatók a szakirodalomban, a „tudálékos helyi hatalmasság” vélekedésektől a „nagyműveltségű és művészeti kérdésekben is járatos magyar kisnemes” értékelésig — e kötet remélhetőleg hozzájárul tevékenysége reális megítélésének kialakításához. Mindenesetre, a korabeli források a régens új iránti fogékonyságát, széleskörű olvasottságát, kiváló gazdálkodási képességeit tanúsítják.

A galántai Balogh család éppúgy Pozsony megyéből veszi eredetét, mint az Esterházyak. Balogh Ferenc fiatalon kerülhetett gróf Esterházy József (1682–1748) országbíró szolgálatába, kapcsolatuk nem nélkülözi a familiáris jelleget. A gróf 1727-ben vásárolta meg a tatai uradalmat. Öröklött és szerzett birtokait a mindenkori prefektus — Balogh Ferencnek az uradalmi gazdasági kormányzat élére kerülése óta — a központi szerepet betöltő Tataról irányította. A birtokos és jószágkormányzója bőséges gazdasági beszámolókat is rögzítő levelezése gazdaságtörténeti szempontból is nélkülözhetetlen forrás. Balogh régens uradalmi igazgatási tevékenysége az 1740-es évektől indulóan, az 1767. évi úrbérrendezés előtti időszakot fogja át a tatai, gesztesi és semptei uradalmak gazdálkodásában.

A kor érdekes átmenetet jelent a tapasztalatra alapozott (*empirikus*) és az elméleti megalapozású gazdálkodás között. A század végére hazánkban meginduló felsőfokú agrárszakoktatás, uradalmi szakember-képzés megelőző formájának, ugyanakkor a régi módszer, az empirikus felkészülés alkalmazásának is felfogható a tatai uradalom különféle gazdasági hivatalaiban Balogh Ferenc felügyelete alatt gyakorló, gazdasági pályára készülő fiatalok képzése.

Balogh Ferencnek korában széles körű elismertséget szerzett birtokigazgatásban tanúsított hozzáértése. Ezt bizonyítja, hogy az esztergomi érseki szék betöltetlensége idején, a Magyar Kamara két évre (1748–1750) megbízta az érsekség birtokainak irányításával. 1762-től, haláláig, gróf Eszterházy Károly püspök pápa-ugod-devecseri családi jószágá régenseként is működött.

Esterházy József tatai domíniuma gazdasági szakembereinek, köztük is elsősorban Balogh Ferencnek, nagy szerepük volt a török hódítás korszaka után magára találó, Tata, Tóváros, Váralja mezővárosok alkotta uradalmi irányítási központ kiépítésében, fejlesztésében. Tevékenységüknek köszönhetően alakult ki az uradalmi központ máig jellemző későbarokk/rokoko arculata.

Balogh Ferenc végzettségéről, ismereteiről és műveltségéről könyvtára ismeretében kaphatnánk pontosabb képet. Mindenesetre, könyvtára értékét és számára való fontosságát

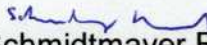
mutatja, hogy 1753-ban, halála esetére, annak elhelyezéséről külön is rendelkezett. Széles körű tájékozottságának bizonyítéka, hogy a polihisztor Bél Mátyásra (1684–1749) ő hívta fel Esterházy József figyelmét. Kiváló kapcsolatokat ápolt a tatai uradalom mocsárlecsapolását végző Mikoviny Sámuellel (1698–1750), az udvari kamara mérnökével, s őt tartják Fellner Jakab (1722–1780), a magyarországi későbarokk kiemelkedő építésze felfedezőjének és első számú pártfogójának is. Szoros és bensőséges kapcsolat fűzte az Esterházy József által Tatán is megtelepített kapucinus rendhez, bőkezű patrónusa volt a rendház könyvtárának, s feleségével, Bezeredy Borbálával (?–1756) együtt, e templom kriptájában találtak végső nyughelyre is.

Balogh Ferenc régens saját birtokai közül kiemelkedik az uradalmi irányító tevékenysége központjához, Tatához közel fekvő Billegpuszta, ahol rezidenciáját is kiépítette. A birtokot a Tany famíliától vásárolta 1747-ben, valószínűleg Esterházy József közvetítésével. Itteni majorkodtatásáról viszonylag kevés adattal rendelkezünk, a fennmaradt gazdasági épületekből következtethetünk gazdálkodására. A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára azonban őrzi itt épített kastélya berendezésének 1756-ban készült leltárát, amelynek segítségével képet kaphatunk arról, hogy a 18. század közepén milyen tárgyi környezetben, milyen életvilágban élt egy magas rangú uradalmi tisztviselő. A termenként elkészített inventáriumból megtudhatjuk, milyen privát, reprezentatív és kiszolgáló helyiségek voltak egykor az épületben. A kastély viszonylagos épségben vészelte át a több mint két és fél évszázad változásait, s most, megújulva, készen áll új, közösségi–kulturális funkciói ellátására.

A kötet egyaránt ajánlható a szakmai közönségnek és a helytörténet iránt érdeklődőknek.

Tata, 2017.09.21.

Dr. Schmidt Mayer Richárd
múzeumigazgató

Könyvtári igazolás a könyv átvételéről

Pályázati azonosító:	203137 / 02710
----------------------	----------------

Könyvtár neve: Békés Megyei Könyvtár
 Könyvtár címe: 5600 Békéscsaba, Kiss E. u. 3.
 Könyvtár telefonszáma: 66/530-201
 Kapcsolattartó neve: Benkóné Tóth Edit

Szerző, cím	példány	áfa nélküli ár
Fülöp Éva Mária, Schmidtmayer Csaba: Galántai Balogh Ferenc (1708-1765) régens <i>A billegpusztai rezidenciális központ</i>	1	952 Ft

A NKA Könyvtártámogatási program keretében pénzügyileg rendezve, kulturális támogatásból ingyenes termékátadás.

A fenti tételeket átvettem. Igazolom, hogy a NKA Könyvtártámogatási matrica a könyvben megtalálható.

Kelt: Békéscsaba, 2017.09.26.

 Aláírás, bélyegző

Könyvtári igazolás a könyv átvételéről

Pályázati azonosító:	203137 / 02710
----------------------	----------------

Könyvtár neve: **Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár**

Könyvtár címe: **Szerzeményezési és Feldolgozó Osztály**

Könyvtár telefonszáma: **1088 Budapest Szabó Ervin tér 1.**

..... **Tel.: 411-5041**

..... **Fax: 411-5036**

Kapcsolattartó neve: **Bankszámlaszám: 11784000-15490768**

Szerző, cím	példány	áfa nélküli ár
Fülöp Éva Mária, Schmidtmayer Csaba: Galántai Balogh Ferenc (1708-1765) régens <i>A billegpusztai rezidenciális központ</i>	1	952 Ft

A NKA Könyvtártámogatási program keretében pénzügyileg rendezve, kulturális támogatásból ingyenes termékátadás.

A fenti tételeket átvettem. Igazolom, hogy a NKA Könyvtártámogatási matrica a könyvben megtalálható.

Kelt: 2017.03.22.

Szira Csipes

Aláírás, bélyegző

